

1. Abstract

Quina visió té la nostra societat del col·lectiu de gent gran?. Quina és la imatge actualment projectada a la comunitat dels centres i serveis per la tercera edat?. Si bé el nostre sector cada vegada és desenvolupa amb més força seguint criteris com la qualitat, la innovació, la professionalització i el prestigi en la nostra feina, en masses ocasions la societat ens recorda que encara ens queda molta feina per fer. Els estereotips i falses creences, alimentats per notícies sensacionalistes que converteixen allò esporàdic i poc habitual amb quelcom diari i representatiu, ens deixa entreveure un necessitat latent que s'ha de detectar i treballar.

Per què la nostra gent gran no es pot vincular a paraules com saviesa, força de voluntat, vida, aprenentatge i futur?. Per què els centres de gent gran no es poden relacionar amb conceptes com dinamització, promoció de canvi, moviment social o treball en equip?. Però aquest canvi de percepció social que reivindicuem no es produirà si ens quedem de braços creuats, i convertim la comunitat en l'entorn referencial on desenvolupem la nostra tasca. El projecte que proposem pretén obrir el nostre àmbit d'intervenció, per tal que la satisfacció dels nostres usuaris, equips i familiars es projecti més enllà de les portes del nostre centre. Hem d'obrir les fronteres de les nostres institucions, anant més enllà de les activitats internes. Hem de crear plans d'activitats que es projectin en l'entorn. Hem de donar a conèixer qui som i què fem, treballant per formar part activa de la xarxa de serveis de la zona i esdevenint un referent del treball social i de compromís. Volem que tant la ciutadania com els serveis socials, entitats i associacions de la zona, ens identifiquin com un espai dinàmic i de col·laboració entre generacions, cultures i col·lectius. Un espai on es puguin generar gran varietat d'activitats, bé siguin d'oci, com de treball en valors i solidari. Volem que els centres de gent gran esdevinguin **espais d'intercanvi i plens de vida**.

2. Introducció

"Diguem-ho hi ho oblidaré, ensenyem-ho hi ho recordaré, involucra'm i ho aprendré"

Vivim en un món en què el treballar en xarxa és una prioritat, un fet, una necessitat, i per tot això es va iniciar un projecte, en el qual totes les generacions conviessin en un espai específic, que sigui un espai generador d'idees, de recursos, amb de persones que es senten útils i que són part integrant i integradora d'una societat en constant canvi i evolució, disposades a ensenyar, a aprendre i, sobre tot, a implicar-se, creant un moviment de solidaritat entre generacions.

"Un tomb per la vida" ha estat un passeig pels records generats en cadascuna de les etapes que conforma la

nostra vida. Aquest passeig pretenia ser un xic especial, doncs les persones grans que l'emprengueren no el farien sols, realitzant-lo amb la companyia d'altres persones que ajudarien als més grans a retrobar-se amb algunes situacions, objectes i moments que, possiblement, tenien ben oblidats.

El desenvolupament seria **progressiu**, tant amb els grups d'edat amb els quals mantindríem contacte, com amb la metodologia que s'aniria fent més complexa a mesura que incrementava l'edat dels participants.

- Pels **nens** el seu més gran desig i la forma d'aprendre és el joc, realitzant una activitat relacionada amb l'intercanvi d'explicacions i demostracions, on el joc, esdevingué l'element clau de la relació que es va establir entre els dos col·lectius.
- Pels **adolescents i joves** la seva necessitat és d'adquirir coneixements que els serveixin per a l'edat adulta, mitjançant la cultura tradicional o creant relats i històries basats en l'experiència i vida dels usuaris.
- Pels **adults**, que ja tenen responsabilitats, però continuen apostant per les coses importants com el medi ambient, la salut, la família... es van organitzar fòrums i debats per tal de compartir i apropar postures.
- I amb la el grup de **gent gran**, es van organitzar intercanvis amb altres col·lectius de tercera edat per tal de conèixer altres institucions, altres organitzacions i altres formes de viure, divertir-se i, en definitiva, per continuar creixent, vivint i formant-se.

Aquest projecte, però, va assumir una condició especial des del moment que el centre de serveis va contactar, establir objectius i finalitats de treball conjuntes amb una sèrie d'entitats i associacions de la ciutat. Creiem doncs que des d'aquesta perspectiva aquest projecte va treballar en diferents nivells d'intervenció:

- A **nivell intern** iniciant un treball reminiscent realitzat amb les persones grans i amb un caràcter intergeneracional, a partir de les trobades i intercanvis amb diversos col·lectius *reprojectant la figura de les persones grans com a persones capaces de transmetre i aportar coneixement i experiència*
- a **nivell comunitari** iniciant un treball amb diverses entitats, associacions i grups d'edats, on el centre de serveis assumeix un paper promotor i protagonista amb aquestes relacions permetent *reprojectar la visió dels centres per a gent gran com a espais generadors d'intercanvi i plens de vida*.

Així doncs, les directrius en les que es va basar el projecte foren:

- **Prevenió**: amb la intenció d'educar en hàbits, comportaments i actituds saludables, beneficioses per a totes les generacions representades en la societat.
- **Sensibilització**: potenciant la comunicació, l'ajuda mútua entre col·lectius, creant xarxes de solidaritat i d'acció

compartides i conscienciant a la resta de la població de les capacitats, actituds i experiències que tenen i aporten la gent gran.

- **Promoció:** dotant d'habilitats i recursos per a una vida quotidiana més satisfactòria i autònoma, tenint en compte el repte de la autonomia, tant a nivell físic com cognitiu.
- **Integració:** impulsant un paper més actiu, compromès i solidari de tots i cadascun dels individus, tant a nivell personal com a membre actiu d'un grup.
- **Prestigi:** assumint la satisfacció dels usuaris, familiars i professionals com un indicador de prestigi i reconeixement de l'espai on viuen i el sector laboral on es desenvolupen.

3. Objectius

Objectius generals	Objectius específics
Promocionar la figura de la persones grans , entre les generacions, com a persones capaces de transmetre i aportar coneixements i experiència	<ol style="list-style-type: none"> 1. Augment de participació en sortides a partir de l'inici del projecte en un 35% per resident 2. Augmentar la participació dels usuaris en les activitats del centre i Intergeneracionals en un 25%. 3. Retardar o enlentir el deteriorament psicobiològic de l'usuari augmentant la capacitat de relacionar estímuls amb records en un 25% dels participants
Reprojectar la visió dels centres per a gent gran com a espais generadors d'intercanvi i plens de vida	<ol style="list-style-type: none"> 1. Donar a conèixer el centre de serveis dintre de la ciutat a nivell comunitari a un mínim de 10 entitats externes. 2. Augmentar les visites de les famílies al centre en un 25%. 3. Aconseguir un mínim de 5 referències als mitjans de comunicació relacionades amb activitats promogudes pels usuaris del nostre servei.
Millorar la satisfacció de tots els components de la institució (usuaris, familiars i equip) a partir de la implicació en el Programa d'activitats del centre, aconseguint prestigiant la decisió de la vinculació amb el nostre centre de serveis.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Augmentar en un 25% la satisfacció dels usuaris durant l'execució del projecte 2. Augmentar en un 25% la satisfacció de les famílies durant l'execució del projecte 3. Augmentar en un 25% la puntuació en les enquestes de clima laboral passades als treballadors de l'empresa en relació a la seva implicació i valoració de la tasca que desenvolupa.

4. Metodologia, proposta d'intervenció

Segons Newman (1998) qualsevol programa intergeneracional d'èxit ha de tenir en compte 2 elements, entre d'altres. Per una banda la **comunitat**: "*qualsevol programa s'ha d'executar en el context d'una o varies comunitats a les quals pertanyen els participants del programa, connectant-lo, així, amb la realitat, els recursos, els membres i les autèntiques necessitats d'aquesta que estan presents en el programa a través de persones i organitzacions*". Per altra banda el **treball en xarxa** ja que, "*contar amb participants de diverses generacions ens obligarà, a connectar grups, entitats, activitats, espais, etc., que no tenen relació entre sí. Construir xarxes, o bé aprofitar les que ja estan en marxa*". En la conjugació d'aquests dos termes l'hem de sumar un tercer, la **coordinació**, ja que gestionar usuaris, familiars, equip i entitats participants ha estat tot un repte!

I basant-nos en aquests tres conceptes hem dissenyat la nostra proposta d'intervenció metodològica:

4.1. FASES I METODOLOGIA D'IMPLANTACIÓ

4.1.1. Disseny del projecte per part de la institució motor (1a. Fase). La idea del projecte sorgeix de la experiència acumulada en animació dirigida a la tercera edat que l'empresa porta realitzant des de l'any 1995, quan va obrir el seu primer centre. Des de llavors, igual que els nostres centres, el concepte d'animació ha anat evolucionant, esdevenint actualment en una de les nostres principals prioritats. És en aquest punt on tots els professionals, liderats pel Departament d'animació sociocultural i la Direcció, van unir esforços i van decidir dissenyar un programa d'intervenció en l'entorn dirigit als nostres protagonistes: els usuaris i, a la vegada, que tingués repercussió en el seu entorn més immediat: la nostra/seva comunitat.

4.1.2. Contacte amb les entitats implicades (2a. Fase): Un cop dissenyat el projecte i, tenint clar amb els grups d'edat que volíem col·laborar, la recerca d'entitats i/o recursos col·laboradors es presenta com un gran repte. Els anys que ens avalen com a entitat dirigida a la gent gran en la ciutat, així com la ubicació del centre de serveis (situat al bell mig d'aquesta) van esdevenir elements facilitadors a l'hora de crear vincles de treball conjunt.

La informació del projecte es va fer arribar a moltes de les entitats de la zona i, seguint els objectius del projecte, totes aquelles entitats interessades van tenir cabuda (ja sigui com a participants directes o bé indirectes). La selecció dels **participants directes** va anar estretament lligada amb els grups d'edat amb els que preteníem treballar (infants, adolescents, joves, edat adulta i gent gran):

- Infants/adolescents: la entitat col·laboradora "Col·legi Joan Roig" ens va obrir les portes de l'escola en la

seva totalitat. Els contactes amb el Centre de Serveis es van incloure dintre del programa educatiu i, per tant, es van realitzar dintre de l'horari escolar dels infants. També cal destacar que tots els cursos (des de l'escola bressol a secundària) van estar amb contacte amb el projecte "Un tomb per la vida").

- Joves: La Jove Cambra Internacional ja havia col·laborat anteriorment amb el centre i, per aquest motiu, es van adherir ràpidament a la nostra proposta
- Edat adulta: La vinculació amb l'escola Joan Roig (etapa infància) ens va obrir també la possibilitat de treball amb l'AMPA que van iniciar el contacte amb l'objectiu de conèixer el projecte amb el que participarien els seus fills i, posteriorment, van acabar esdevenint participants actius de l'edat adulta.
- Gent gran: el col·lectiu de gent gran d'una residència propera a la ciutat ens van obrir les portes del seu centre i es van mostrar molt contents de col·laborar en aquesta iniciativa.

4.1.3. Difusió i presentació del projecte als usuaris, famílies i a la comunitat (3. fase): Per tal de donar a conèixer el projecte es van pautar quatre tipus de presentacions. Aquestes van anar directament vinculades amb la difusió del projecte i la coneixença d'aquest tant a **nivell intern** (grup de persones grans, familiars i equip) com a **nivell extern** (xarxa de serveis, associacions i centres de la comunitat). Les presentacions es van realitzar per grups diferents i seguint l'ordre que descriurem a continuació:

- 1a presentació: Reunió amb l'equip. Per assolir els objectius de treball establerts i aconseguir una implicació total de tot l'equip, era necessari que, sense excepcions, aquests coneixessin com s'havia de desenvolupar el projecte. En una reunió grupal es va explicar com es desenvoluparia el projecte, fases, objectius a assolir i metodologia.
- 2a presentació: Reunió amb el grup de persones grans. Aquesta ens va permetre explicar el projecte que esdevindria el fil conductor de totes les activitats realitzades al centre durant l'any, així com incloure les seves aportacions i millores en aquest. Durant la reunió es va animar a tots els usuaris a participar i a transmetre la necessitat de la seva implicació i el seu paper protagonista i d'agent motor.
- 3a presentació: Reunió amb els familiars del centre. La implicació de tots els agents que conformen la vida i la quotidianitat del centre és essencial. Per aquest motiu, de la mateixa manera que ho varem fer amb l'equip i les persones grans, també varem treballar la implicació de totes les famílies. En el transcurs de la reunió es va explicar les activitats amb les que participarien els seus familiars. Es va demanar la seva participació, sobretot, en les sessions de reminiscència a través dels sentits, fent-nos arribar tots aquells objectes, teixits, elements, imatges... que puguin evocar els records d'aquests.

- 4a presentació: Presentació del projecte a la comunitat. Per tal que el projecte transcendís a la comunitat seria necessari difondre'l a l'entorn. Es va convocar una reunió de presentació reunint totes les entitats que hi col·laboraven, Serveis Socials de la ciutat, l'Institut Municipal de Serveis Socials, usuaris, famílies, representants de l'Ajuntament, entitats de la zona i altres centres de persones grans.

Va ser una presentació experimental on el públic, igual que els usuaris durant el projecte, va poder transportar-se al passat. A l'entrada *degustaren el berenar de la infància*: pa amb oli i sucre, *oloraren* una colònia fàcilment relacionable amb l'olor dels nadons, *tocaren* la llana d'aquelles jerseis fets per l'àvia i *escoltaren i veieren* una projecció d'imatges i cançons dels anuncis publicitaris que marcaren tota una època. Posteriorment, tot l'equip del centre de serveis va presentar el projecte, cadascú des de la seva àrea d'intervenció. Durant aquesta presentació oficial es convocà als mitjans de comunicació per tal que l'inici del projecte transcendís a un nombre de persones més ampli.

4.1.4. Execució del projecte (metodologia transversal utilitzada durant l'execució de totes les etapes del projecte).

- Treball remiscent amb la persona gran a través dels sentits: Es tracta d'una línia de treball intimista on cada usuari experimentava a partir dels records propis i generats al llarg de totes les etapes de la seva vida. Per tal que els records afloressin amb més facilitat i força, des del centre es va iniciar un treball de Reminiscència a través dels sentis.
- Intervenció en l'entorn basat amb la participació activa en la xarxa social i les relacions intrageneracionals : Es tractava d'incidir en reforçar el protagonisme de les persones grans oferint una alternativa en les seves activitats de lleure basades en el contacte amb d'altres col·lectius donant-los, així, la possibilitat de mostrar a l'entorn les seves habilitats i possibilitats i, d'aquesta manera, generar un canvi en la percepció social de la bellesa.

4.1.4.1. Activitats transversals realitzades durant l'execució de totes les fases del projecte.

Les activitats del projecte s'estructuraren des de les diferents etapes de la vida però el seu eix transversal va ser el treball de la REMINISCÈNCIA a través dels SENTITS.

- Activitat referent del projecte: reminiscència a través dels sentis. Per tal que la persona gran pugui implicar-se en el projecte i formar part activa d'aquest i les relacions intergeneracionals ens em d'assegurar que es sent segur, que els seus records afloren mica en mica i d'aquesta manera la seva capacitat d'explicar-nos que recorda, que sent i, més tard, transmetre-ho al grup.

Amb l'objectiu de facilitar totes les eines necessàries als usuaris afavorint l'activitat de recordar es van

crear les **sessions** dels treball mitjançant l'estimulació dels sentits. Foren sessions vivencials on, a través de diversos materials, a percebre pels diversos sentits, els usuaris podien situar-se en una etapa determinada de la seva vida i rebuscar en els seus records i sensacions. Continguts de les sessions:

- Estimulació de l'olfacte (mitjançant olors de perfums, de menjars, de robes, ...)
 - Estimulació del gust (elaboració de berenars, menjars, postres ...)
 - Estimulació de l'oïda (escollant sons, cançons i músiques)
 - Estimulació de la vista (amb el recurs d'imatges, fotografies ...).
 - Estimulació de tacte (tocant, acariciant diverses robes, textures, ...).
- Activitat referents del projecte: Equinoteràpia. Tot i la necessitat d'un disseny previ abans d'executar qualsevol projecte, cal tenir en compte que, aquest es podrà anar redissenyant en funció de la seva evolució i avaluació. Un exemple clar va ser el fet d'haver de convertir una activitat, que pretenia ser una sortida lúdica i esporàdica entre el grup de gent gran i infància, en una activitat transversal que s'allargaria durant l'execució del tot el projecte i que ens permetria mantenir el contacte i treballar amb aquest grup a la vegada que iniciàvem el treball amb la resta d'etapes. Aquesta activitat va ser l'equinoteràpia.

Un cop al mes, i cada vegada amb la companyia d'un grup-classe diferent, ens desplaçàvem amb les persones grans i nens/es del Col·legi Roig a les "Quadres Julivert". Allí ens rebia el responsable de les finques que ens explicava i facilitava el contacte amb els animals: cavalls, ponis i gossos. Avis i nens/es tenien l'oportunitat de muntar aquests animals (directament o amb carruatge) i disfrutar d'un dia lúdic i diferent. Després de l'activitat els dos grups dinaven conjuntament en un espai tipus pícnic i, per la tarda, realitzàvem jocs de forma conjunta (jocs amb pilotes, jocs de punteria...).

4.1.4.2 Metodologia del projecte per grups d'edat. Per tal d'adaptar els continguts i la forma de treball a l'edat dels participants es va crear una metodologia pròpia per cada grup d'edat.

◆ **ETAPA DE LA VIDA: LA INFÀNCIA (GRUP D'EDAT: DE 2 A 8 ANYS)**

Temporalitat de les sessions: setmanals

Horari: de 15:45 a 16:45 h.

- **Estructura de les sessions:** Les persones grans, amb el reforç d'alguns membres de l'equip del centre,

anaven a buscar als nens a l'escola que, conjuntament amb el grup classe, el mestre referent i el coordinador d'estudis, es desplaçaven fins les instal·lacions del centre. Un cop allí eren rebuts per la resta d'usuaris que els esperaven amb el berenar que era compartit per grans i menuts. Finalitzat el berenar s'iniciava una sessió de joc. Aquests havien estat preparats manualment per les persones grans i evocaven aquells jocs antics que tantes bones estones els havien fet passar. Alguns dels jocs realitzats foren un dominó i un "empassa pilotes", entre d'altres.

- **Eina de treball: el joc** és un mètode educatiu que permet potenciar moltes de les capacitats que cal desenvolupar en els infants com l'aprenentatge, la imaginació, el treball en equip, el compartir... Aquest és un mitjà molt utilitzat pels adults per relacionar-se amb ells i crear vincles de relació i afectius.
- **Activitat intergeneracional** del trimestre: esplai intergeneracional, mitjançant el joc, les persones grans i nens/es comparteixen moments lúdics i d'esbarjo així com d'aprenentatge i educatius. Les persones grans els hi mostren com jugaven quan eren petits i els més petits aprenen dels més grans.
- **Activitat per centre d'interès: el Nadal**
 - **Festes de Nadal:** Els usuaris i els nens van compartir la festa de Nadal de la escola. Les persones grans es van desplaçar fins el centre cívic d'un barri proper, local on es va realitzar el festival, per poder disfrutar com uns familiars més.
 - **Celebració del dia de Reis:** Es va organitzar conjuntament amb una altre entitat de la ciutat (Jove Cambra Internacional) uns joves que desinteressadament esdevingueren Reis per un dia. Van oferir, tant als usuaris com als més menuts, la possibilitat d'una trobada personalitzada amb els reis mags. Aquests pogueren entregar les seves cartes i, fins i tot, rebre algun regalet per anticipat! Aquesta activitat també va restar oberta als més a familiars d'usuaris i personal.
- **Activitats internes relacionades**
 - **Sortida al Museu del Joguet de Verdú:** d'una manera lúdica i molt entretinguda les persones grans van recordar jugant, veient, tocant i escoltant les joguines que van marcar la seva infància.
 - **Exposició "el llegat dels reis mags" de Caixa Tarragona:** aprofitant les festes de Nadal també varem assistir a una exposició guiada on es mostraven imatges i joguines protagonistes del joc de diverses generacions.

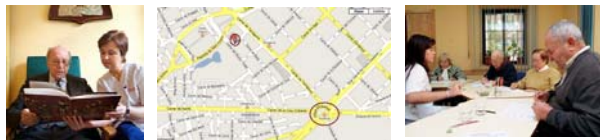

◆ ETAPA DE LA VIDA: PREADOLESCÈNCIA - ADOLESCÈNCIA (Grup d'edat: de 9 a 16 anys)

Temporalitat de les sessions: setmanals

Horari: de 15:30 a 17:00 h.

- **Estructures de les sessions.** El grup classe venia directament al centre amb el mestre referent i el coordinador d'estudis. Els usuaris que els esperaven per presentar-se i explicar com funcionava el centre. Finalitzada l'explicació, els adolescents es convertien en periodistes per un dia, amb un qüestionari treballat des de l'escola. El que començava com una conversa tímida, acabava, però, com un intercanvi d'anècdotes i "batalletes" que despertaven la curiositat dels nens que, a la vegada, deixaven constància escrita de tot el que els avis els hi havien explicat, més tard, ells també contestaven les mateixes preguntes que havien fet als usuaris.
- **Eina de treball: taller de narrativa** La pràctica literària implica més enllà de l'aprenentatge d'unes habilitats tècniques d'escriptura una reflexió permanent sobre els aspectes de la vida. Clara Esquena i Freixes (psicòloga clínica) ens parla de "*l'escriptura expressiva*" com "*Una bona estratègia per afrontar els tràngols emocionals*". Moltes persones que han passat per situacions vitals difícils han optat per l'escriptura com a forma de teràpia. També ens parla dels beneficis psicològics que aporta l'escriptura tals com un efecte calmant a llarg termini, millora l'estat d'ànim, que contribueix a superar l'estrès post-traumàtic, afavoreix els processos cognitius com ara la memòria o la fluïdesa verbal, facilita l'inici del son en persones que pateixen insomni i aporta un major benestar psicològic general.
- **Activitat referent del trimestre: taller de narrativa i tradició oral.** Amb aquest taller es pretenia realitzar una història de vida comparativa entre experiències dels dos col·lectius participants. Explicar com es divertien/diverteixen amb els amics, quines diferències hi ha en relació a la família, els estudis i les primeres feines...
- **Activitats per centre d'interès:**
 - **Parada de Sant Jordi.** Per la Diada de Sant Jordi la Rambla es converteix en el punt neuràlgic de la ciutat. Per tal de participar de forma activa a la Diada es va sol·licitar a l'Ajuntament una paradeta a la Rambla de la ciutat. Gràcies a la col·laboració de diversos grups i entitats de la ciutat com la Jove Cambra Internacional, els voluntaris d'un de treball familiar, l'AMPA del col·legi Joan Roig i els nens/es de la mateixa escola varem elaborar més de mil roses de paper. Així, sota el lema "*Una rosa, una abraçada*" els usuaris van anar regalant una rosa a tots aquells que s'hi apropaven a canvi, només, d'un agraïment sincer, una abraçada o, simplement, un somriure.
 - **Celebració del carnestoltes:** Des de l'escola ens van convidar a participar a la "Rueta familiar" de la

ciutat que organitza l'Ajuntament per tots els centres educatius del municipi. Sota el lema de l'aigua, nens/es i usuaris elaboraren les seves pròpies disfresses i sortiren, conjuntament, a passejar pels carrers de la ciutat a ritme de batocada i acabant la festa amb un berenar popular.

- **Exposició literària "El Camí de la Vida"** Al final del trimestre i, aprofitant la setmana cultural de l'escola, es realitzà una exposició anomenada "*El Camí de la Vida*". Aquesta va ser preparada per usuaris i nens/es, a partir de les confidències compartides al Taller de Narrativa realitzat des del centre. Quedant exposada a l'escola.
- **Activitat internes: Sessions de treball d'Històries de Vida** es van realitzar diversos tallers de conversa conduïts per l'educadora del centre per tal de reforçar els records que cadascun dels avis guardava de la seva infància i joventut.

◆ ETAPA DE LA VIDA: EDAT ADULTA

Temporalitat de les sessions: quinzenals

Horari: de 16:30 a 18:00 h

- **Estructura de les sessions.** Quinzenalment rebíem la visita al centre d'alguna persona adulta que aportava al grup un tema de conversa relacionat amb la quotidianitat de l'edat adulta o bé amb algun tema de compromís social. A partir d'un fil conductor que variava en cada sessió, adults i usuaris dialogaven i intercanviaven opinions i experiències. Temes tals com la educació dels fills, la família actual, la feina, el canvi que ha experimentat el rol de la dona a la família, entre d'altres, van donar molt de què parlar.
- **Eina de treball: El Diàleg** és una de les millors eines per canviar, per resoldre els problemes, és una interlocució oberta i racional, que ajuda a valorar pros i contres, escoltant i rebatent, si s'escau, els arguments de totes les parts.
- **Activitats referent del trimestre: Fòrums, debats i diàlegs.** A través de les xerrades informatives i Fòrums de debat es va pretendre abordar i intercanviar experiències i punts de vista amb col·lectius adults mitjançant opinions creades a partir d'una temàtica. Així, temes com la família, el medi ambient, la feina ajudaren als més grans a prendre consciència de l'evolució de la societat actual.
- **Activitats per centre d'interès.** Algunes d'aquestes xerrades van anar estretament relacionades amb alguns dies especialment assenyalats al calendari per aquestes dates: celebració del dia internacional de la família, del medi ambient, entre d'altres.

- **Activitat interna: tallers de conversa.** Per tal d'oferir recursos i treballar des de la vessant dels records de l'edat adulta des d'una manera vivencial amb el grup dels més grans, a nivell intern del centre, es van realitzar les següents activitats:
 - **Tallers de conversa:** per tal de preparar alguns dels tallers de conversa, per grups, varem buscar informació per Internet. D'aquesta manera a més d'informar-nos sobre temes d'actualitat varem apropar als avis una eina tant important com l'ordinador i Internet.

◆ ETAPA DE LA VIDA: TERCERA EDAT

Temporalitat de les sessions: quinzenals

Horari: en funció de la tipologia d'activitat

- **Estructura de les sessions.** Quinzenalment un grup d'usuaris del nostre centre i d'altres centres de la província van establir contacte a partir d'intercanvis de visites als centres respectius així com compartint sortides culturals i lúdiques, dinars, activitats,...
- **Eina de treball: intercanvis d'experiències.** L'Experiència és una forma de coneixement o habilitat derivats de l'observació, de la vivència d'un esdeveniment o provinent de les coses que succeïxen en la vida. Des del punt de vista de l'hermenèutica filosòfica (*Gadamer*), solament són possibles les experiències si es tenen expectatives, per això una persona d'experiència no és la qual ha acumulat més vivències sinó la que està capacitada per a transmetre-les.
- **Activitats referents del trimestre: Intercanvis.** L'activitat que es va proposar va partir de la idea d'interrelacionar amb altres col·lectius d'iguals. Altres persones, d'edats similars, que participen i s'involucren amb altres entitats (lúdiques, formatives o institucionals). Així, mitjançant trobades quinzenals (dintre o fora del entorn del centre) es van poder enriquir d'altres experiències així com iniciar experiències conjuntes creant un vincle d'unió.
- **Activitats per centres d'interès**
 - **Celebració de l'aniversari del centre:** La implicació en què els usuaris del nostre centre viu l'aniversari de la institució és un fet. Però aquest cop es va viure amb una il·lusió especial, ja que aquest no va ser un acte-festa interna, sinó que van venir a celebrar-ho amb nosaltres molts dels amics que varem anar fent durant el nostre "*Tomb per la vida*". Aquests es van convertir en els nostres convidats i moltes de les activitats realitzades durant el dia es van organitzar per acollir als

nostres convidats. Un pica-pica de rebuda, una visita guiada per la ciutat, un dinar de germanor, entre d'altres, van ser algunes de les activitats realitzades. Els avis es van emocionar de valent, al veure el gran nivell de participació interna i externa que va tenir la celebració del seu aniversari.

- **Festes majors de la ciutat.** Per les festes majors tots sortim al carrer a disfrutar de tots aquelles actes relacionats amb la festivitat. Aquest any han estat compartides amb els altres grups de gent gran. Els usuaris van exercir d'amfitrions acompanyant, explicant i revisquant l'alegria de les festes majors.

QUADRE RESUM:

Metodologia transversal: Treball en xarxa, relacions intergeneracionals i reminiscència	Eina d'intervenció joc	CENTRE PARTICIPANT Escola Bressol "Col-legi Roig" Col-legi Roig cursos de primària	NOVEMBRE Inici del Projecte trimestral relacionat amb el col·lectiu de la Infància: Esplai intergeneracional	DESEMBRE Seguiment del Projecte trimestral relacionat amb el col·lectiu de la Infància: Activitats per centres d'interès: Esplai intergeneracional Activitats per centres d'interès: El Nadal	GENER Finalització del Projecte trimestral relacionat amb el col·lectiu de la Infància: Activitats per centres d'interès: Esplai intergeneracional Activitats per centres d'interès: Reis	Activitat referent del projecte: treballs amb els sentis i equinoteràpia
	Eina d'intervenció taller de narrativa	Educació secundària del Col-legi Roig.	FEBRER Inici del Projecte trimestral relacionat amb el col·lectiu d'adolescents i pre-adolescents: Taller literari. Activitats per centres d'interès: Celebració de Carnestoltes	MARÇ Seguiment del Projecte trimestral relacionat amb el col·lectiu d'adolescents i pre-adolescents: Taller literari Activitats per centres d'interès: Exposició "confidències"	ABRIL Finalització del Projecte trimestral relacionat amb el col·lectiu d'adolescents i pre-adolescents: Taller literari Activitats per centres d'interès: Celebració de la Diada de Sant Jordi	
	Eina d'intervenció diàleg	L'Associació de mares i pares d'alumnes del Col-legi Roig Jove Cambra internacional	MAIG Inici del Projecte trimestral relacionat amb el Col·lectiu d'adults Diàlegs, fòrums i debats. Activitats per centres d'interès: Dia Internacional de la Família	JUNY Seguiment del Projecte trimestral relacionat amb el Col·lectiu d'adults: Diàlegs, fòrums i debats Activitats per centres d'interès: Celebració del Dia internacional del Medi Ambient	JULIOL Seguiment del Projecte trimestral relacionat amb el Col·lectiu d'adults: Diàlegs, fòrums i debats Activitats per centres d'interès: Dia Internacional de la població	
	Eina d'intervenció intercanvis d'experiències	Residència i serveis de gent gran de la província	AGOST Inici del Projecte trimestral relacionat amb el col·lectiu de gent gran Diàlegs, fòrums i debats Activitats per centres d'interès: 9è aniversari del centre	SETEMBRE Seguiment del Projecte trimestral relacionat amb el col·lectiu de gent gran Diàlegs, fòrums i debats Activitats per centres d'interès: Festes Majors de Tarragona	OCTUBRE Tancament i avaluació dels resultats.	

4.1.5. Tancament (5ena fase): Degut al tarannà del projecte, basat en les relacions entre generacions i el contacte amb altres entitats i associacions, distingirem entre:

- Tancament del contacte amb les entitats i els grups d'edat participants: Tal com s'ha explicat en la metodologia el projecte "Un tomb per la vida" ha constatat diverses fases i diversos grups de participants. Estava previst que aquestes fases foren trimestrals i experimentessin el seu inici i final dintre de la temporalitat plantejada. Però els resultats obtinguts ens han portat a una altra realitat. Tot i seguir avançant en el projecte i anar introduint nous grups i noves eines de treball, ens va estar del tot impossible donar per tancades les relacions amb les entitats contactades que esdevingueren participants directes del projecte:

Activitats com l'equinoteràpia s'ha allargat durant tot el curs escolar i, un cop finalitzat el projecte, es preveu poder seguir els contactes amb les "Quadres Julivert" i els nens del Col·legi Roig durant el curs 2008-2009. De fet, en els butlletins escolars d'aquesta escola, ja s'ha deixat constància que aquest any seguiran col·laborant amb "els avis"!

Els contactes amb les entitats/serveis de tercera edat segueixen essent una realitat durant el dia d'avui, i de forma mensual segueixen el contacte i activitats conjuntes aquesta vegada, però, per petició de les persones grans, que no volen trencar el contacte amb el seu nou grup d'amics, és per això que les sessions d'intercanvi segueixen.

- Tancament de l'estructura metodològica del projecte. Pel que fa al tancament formal del projecte, aquest es va realitzar mantenint una reunió formal amb cadascun dels representats de les entitats participants. Durant aquesta s'analitzaven alguns punts relacionats amb la consecució dels objectius establerts.

La valoració final vindrà definida en els següents punts (avaluació final i resultats) però volem destacar que totes les entitats amb les que em treballat han demanat mantenir el vincle i contactes per establir noves línies de treball conjunt.

4.1.6. Avaluació final (6ena fase): El projecte "Un tomb per la vida" es va avaluar mitjançant una **Avaluació continuada**.

- Avaluació interna continuada:
 - *Realitzada setmanalment després de cada sessió. Al final de cada sessió, tant interna com*

intergeneracional, l'equip tècnic i assistencial es reunia per tal de valorar quins aspectes de la sessió calia reforçar i quins eren elements potenciadors que calia mantenir.

- *Realitzada trimestralment després de cada grup d'edat:* aquesta avaluació ens va donar dades, de forma continua de com anava evolucionant el projecte, quins objectius estàvem assolint i quins calia reorganitzar i canviar en funció dels resultats obtinguts en cada sessió. Tot aquest treball ens va aportar com a resultat un reajustament, una adequació que va enfortir el procés, i l'avaluació continuada va realitzar així la seva funció retroalimentadora. També varem creure necessari tenir en compte la valoració de les entitats col·laboradores en el projecte. Aquesta es va realitzar mitjançant dues intervencions:
 1. *Quinzenalment:* varem mantenir una reunió amb els responsables de l'entitat participant .
 2. *Setmanalment:* després de cada sessió, els farem arribar un "Qüestionari d'opinió" que realitzarem després de cada activitat conjunta valorant qualitativament el seu grau de satisfacció en referència al grup i activitat (es poden veure els resultats de les enquestes en l'apartat de resultats).
- Avaluació final: Per tal de poder fer una avaluació final fiable basada amb la consecució dels objectius establerts i la valoració de les activitats relacionades, durant l'execució del projecte, es van anar recollint una sèrie de dades quantificables basades en els instruments d'avaluació que descrivim a continuació:

Objectius generals	Objectius específics	Activitats	Professional responsable	Instruments d'avaluació	Resultats esperats i mecanismes d'avaluació
Promocionar la figura de la persones grans, entre les generacions, com a persones capaces de transmetre i aportar coneixements i experiència	Augment de participació en sortides a partir de l'inici del projecte en un 35% per resident	Sortides organitzades tant a nivell d'activitat interna com intergeneracional	Treballador social / educador social	Número de sortides per usuari durant el projecte	Comparativa del nombre total de sortides durant l'any 2006-2007 i 2007-2008. Participació dels usuaris en les activitats lúdiques, de psicoestimulació i de
	Augmentar la participació de les persones grans en les activitats del centre en un 25%.	Dinamització i participació en activitats intergeneracional: Esplai Intergeneracional Taller de narrativa Fòrums i debats	Animador socio-cultural	Registre de participació en les activitats del centre % participació abans projecte % participació després projecte	Comparativa realitzada entre els resultats obtinguts en les activitats realitzades durant l'any 2006-2007 i 2007-2008.
	Retardar o alenir el deteriorament psicobiològic de l'usuari augmentant la capacitat de relacionar estímuls amb records en un 25% dels participants	Activitat de Reminiscència mitjançant els cinc sentits	Psiòleg	Sessions amb <u>fitxa individualitzada de cada usuari</u> quantificant: Número de relacions establertes per cada persona gran amb cada sentit.	Gràfica grupal de centre (promig del número d'estímuls relacionats amb el número de records dels usuaris de cada centre) de l'inici al final del projecte.
Reprojectar la visió dels centres per a gent gran com a espais generadors d'intercanvi i plens de vida	Donar a conèixer el centre dintre de la ciutat a nivell comunitari a un mínim de 10 entitats externes. Aconseguir un mínim de 5 referències als mitjans de comunicació relacionades amb activitats promogudes pels usuaris del	Intercanvi i col·laboracions amb altres entitats de la ciutat	Treballador social	Indicador: número de contactes amb entitats externes Nombre de visites realitzades per entitats externes. Nombre de referències escrites en premsa	-Nombre d'entitats visitades i que visitin el centre. -Comparativa entre el nombre de referències escrites en premsa referents a activitats de l'any 2007 i 2008
Millorar la satisfacció de tots els components de la institució: usuaris, familiars i equip a partir de la implicació en el Programa d'activitats del	Augmentar en un 25% la satisfacció dels clients (usuaris i famílies) durant l'execució del projecte	Participar de forma activa en el projecte un tomb per la vida	Director tècnic	Enquesta de satisfacció del client	Comparativa de les enquestes de satisfacció passades l'any 2007 i les de l'any 2008
	Augmentar en un 25% la puntuació en les enquestes de clima laboral passades als treballadors de l'empresa			Enquestes de clima laboral	Comparativa de les enquestes de clima laboral passades l'any 2007 i les de l'any 2008

5. Persones implicades

Encara que la idea d'aquest projecte neix, creix i es desenvolupa en el centre de serveis (qui va liderar el projecte) aquest no tindria sentit sense la participació, implicació i reciprocitat de totes les entitats participants, qui tindran un paper essencial en la consecució dels objectius establerts. La participació en el projecte vindrà definida en dos nivells:

- **Participants directes:** són aquelles entitats, centre i/o serveis que representen un dels grups d'edat amb els quals interrelacionaran les persones grans. Aquest, igual que la gent gran, esdevenen protagonistes de la etapa que estan representant i, per tant, són beneficiaris directes de les activitats en les que participen
- **Entitats col·laboradores:** són aquelles entitats, serveis que, coneixent la tasca i finalitat del projecte, s'han prestat a col·laborar-hi, esdevenint un vehicle i/o mitjà per assolir els objectius establerts.

Així doncs, el treball en xarxa és l'únic que pot garantir l'efectivitat i èxit del projecte, i aquests aniran estretament relacionades amb el compromís i implicació de *tots els participants*.

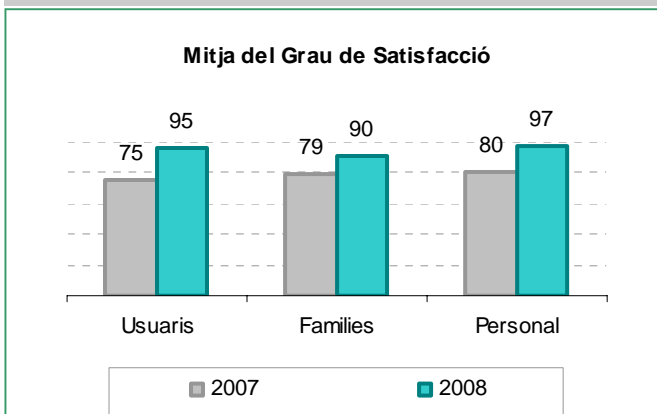
A continuació anomenarem quines han estat aquestes entitats, serveis i/o centres i en quin dels dos nivells han participat formant part d' "*Un tomb per la vida...*":

ETAPES	PARTICIPANTS DIRECTES	PARTICIPANTS INDIRECTES
INFÀNCIA	Escola Bressol "Col·legi Roig" Cursos de P3, P4 i P5 i primària del Col·legi Roig. Les persones grans usuàries del nostre servei	Conservatori professional de Música Quadres Julivert Alumnes del curs de formació ocupacional de treball familiar i Auxiliars de Geriatria.
PREADOLESCÈNCIA /ADOLESCÈNCIA	Col·legi Roig (cursos de secundària). Les persones grans usuàries de nostre servei.	Famílies dels usuaris Equip dels Centres (Gerocultores, fisioterapeutes, treballador/es socials, psicòlegs, infermers/es, educadors/es socials, terapeutes ocupacional).
EDAT ADULTA	Associació de Mares i Pares del Col·legi Roig Jove Cambra Internacional Les persones grans usuàries dels nostre servei Estudiants del curs de formació ocupacional de treball familiar	Equip de voluntaris. Fundació La Caixa Departament de Màrqueting de l'empresa Ajuntament de Tarragona Caixa Tarragona
TERCERA EDAT	Altres Residències de la tercera edat Les persones grans usuàries del nostre servei	Museu del joguet de Verdú

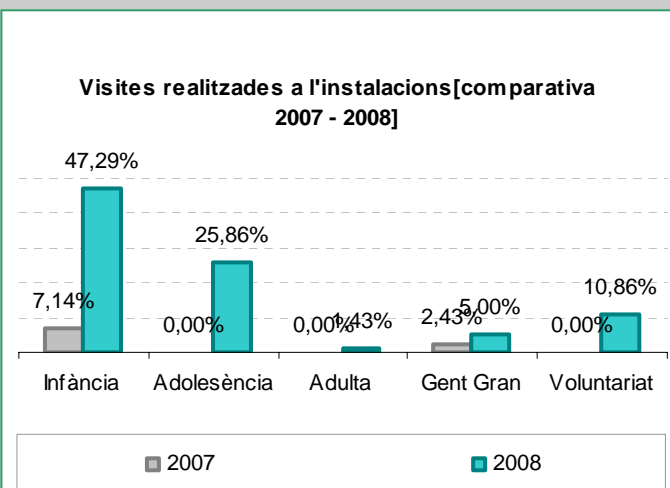

6. Resultats

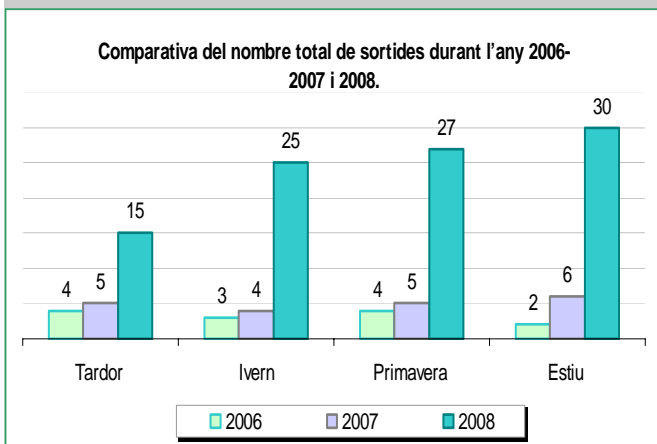
Comparativa Enquestes de satisfacció dels usuaris, famílies i personal.

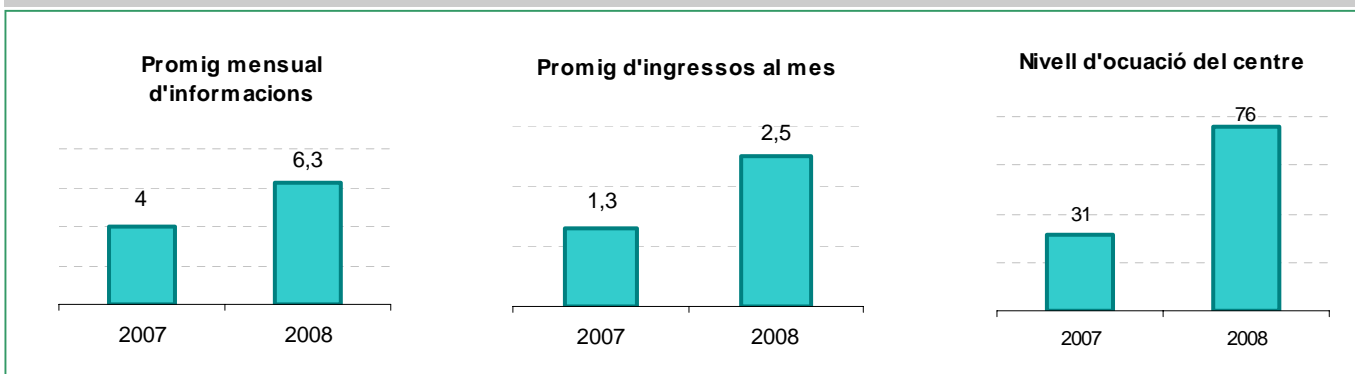
Nombre de visites realitzades a les instal·lacions

Nombre de sortides externes durant 2006—2008. per temporada

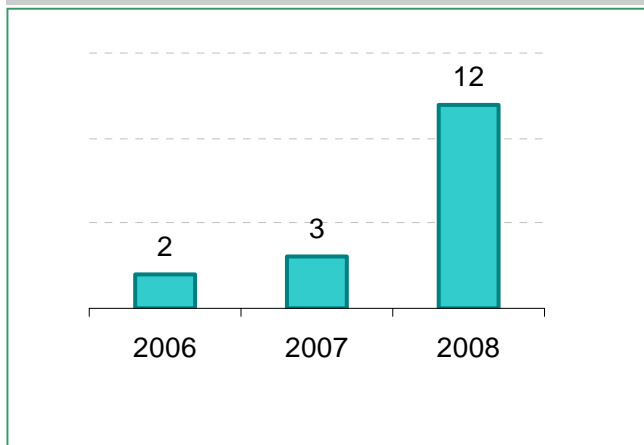

Augment del número de clients: Dades de ingressos, informació i ocupació en el centre.

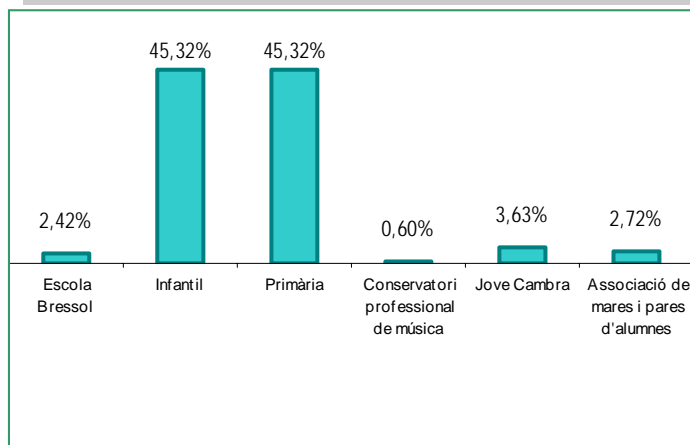

Comparativa entre el nombre de referències escrites en premsa referents a activitats de l'any 2006, 2007 i 2008

Nombre de persones d'externes que han visitat el centre (per grups de edat).

7. Conclusions

- Durant la realització d'aquest projecte els usuaris han augmentat en un 74 % les sortides externes realitzades durant l'any respecte a l'any anterior. Les sortides, tant lúdiques com a culturals, es realitzen amb l'objectiu de connectar a la persona gran amb l'entorn social on viu. El fet de fer-les, en moltes ocasions, amb companyia del col·lectiu amb qui col·laborarem ens permetia mostrar que, tot i ser persones grans i algunes amb limitacions, aquests són capaces de sortir, compartir experiències i moments enriquidors i disfrutar del seu oci, de la mateixa manera que fan ells.
- Durant la realització d'aquest projecte els usuaris han augmentat en un 90 % la seva participació en les activitats del centre i les activitats intergeneracionals. Aquest projecte s'ha treballat conjuntament des de diferents grups de relació dels usuaris, involucrant família, equip de treball i entorn. Aquest fet ha augmentat la motivació de les persones grans i ha obert perspectives de treball i noves activitats que han aconseguit implicar a la persona gran amb tot allò que passava al seu voltant. D'aquestes activitats han adquirit uns coneixements i un bagatge que més tard han transmès al col·lectiu de persones amb les que relacionaven. "Alguns participants, sobretot del grup dels més petits, encara ara, passen pel centre abans d'anar a l'escola per saludar, explicant que guarden un bon record dels dies que van aprendre a jugar a les bitlles amb els "avis".

"Un tomb per la vida" ha aconseguit promocionar la figura de la persona gran com a persones capaces de transmetre i aportar coneixement i experiència.

- Durant la realització d'aquest projecte hem aconseguit un total de 15 contactes amb entitats externes de la ciutat i un augment de 90,43% (respecte a l'any anterior) de visites realitzades al centre per entitats externes. Mitjançant aquest projecte hem aconseguit formar part activa de la xarxa de serveis de la zona. La ciutadania, serveis socials, entitats i associacions, han entrat al nostre centre i han participat de les activitats organitzades oferint una imatge de centre dinàmic, actiu, on s'han generat gran varietat d'activitats, bé siguin d'oci, com de treball en generacions.
- Durant la realització d'aquest projecte hem aconseguit un total de 12 referències als mitjans de comunicació fent ressó de la nostra participació o de l'organització d'actes i activitats diverses.
- Mitjançant aquest projecte hem contribuït a donar a conèixer a la societat qui som i què fem, contribuint al trencament d'estereotips i falses creences relacionades amb l'àmbit de la vellesa i relacionant la nostra tasca i els nostres usuaris amb paraules com organitzar, participar, implicació i treball mútua entre generacions
"Un tomb per la vida" ha aconseguit reprojectar la visió dels centres per gent gran com a espais generadors d'intercanvi i plens de vida.
- Durant la realització d'aquest projecte s'ha aconseguit una millora de 20% en les enquestes de satisfacció dels clients (família i usuaris). Molts dels familiars qens han acompanyat durant tot el projecte. Un indicador seria l'alta participació en la xerrada per exposar les conclusions del projecte (200 persones). També cal destacar la satisfacció de la família per haver escollit el nostre servei.
- Durant la realització d'aquest projecte s'ha aconseguit una millora del 20 % en les enquestes de clima laboral de l'empresa. En moltes ocasions la implicació, motivació i grau de satisfacció des de nostres treballadors va directament relacionada amb la qualitat de servei que aquests ofereixen. És per aquest motiu que s'ha observat una millora en la seva implicació, i valoració de la seva tasca. **Creiem que el projecte a prestigiat sense dubte la nostra professió**, i hem observat un augment considerable en la valoració de la feina. Molts dels nostres professionals porten al seus fill a l'escola col·laboradora, i per tant **els nens s'han sentit orgullosos de la feina de la seves mares**. **El prestigi de la professió** ha estat un des objectius millor avaluats per professionals participants.
- *S'ha apreciat un augment d'interès dels voluntaris que treballaven al centre, molt d'ells han manifestat la voluntat de treballar en el sector.*
- *El projecte ha tingut la col·laboració incondicional de ex-professionals del centre, molts d'ells vinculats ara a altres sectors, manifestant una gran satisfacció.*